

Dr. MEHMET SÜRMEİİNİN

ASİLSİZ İTHAM VE İFTİRALARİ

□□□□□□□□

Dr. Mehmet Sürmeli *“Belagat Bilmeden Meal Yapılmaz”* başlıklı yazısında[1]:

“Belagat ilmini bilmemekten veya iyi kavrayamamaktan kaynaklanan hatalar. Kur’an’da teşbihler, istiareler, mecazlar, kinayeler ve daha başka birçok söz sanatı kullanılmaktadır. Belagat bilmeyenler bu sanatların geçtiğı ayetlere yanlış anlamlar vermekteler ve ortaya çok farklı manalar çıkmaktadır. Meal yazarlarının çoğunun hiç belagat bilmediğini söyleyebiliriz. Ortaya koydukları eserler bu hakikate tanıklık etmektedir. Zaten doğru anlamlar verilmediğı için meallerin çoğundan hiçbir şey anlaşılımamaktadır. Konumuzla ilgili herkesin bildiğı bir sureden örnek vermekte yarar görüyoruz. Fil suresinin sonunda teşbih edatı vardır. Şayet edata anlam verilmez ise ortaya farklı bir anlam çıkar. Önce ayeti hatırlayalım: “□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□”Ve böylece (Allah) onları, (kurtlar, böcekler tarafından) yenilmiş ekin yaprakları gibi (delik deşik) yaptı.” [Fil 105/5] Teşbih edatını yok sayan meal yazarları başta Kur’an yolu mealcileri olmak üzere şu anlamı vermişlerdir: “Böylece Allah onları yenilip çiğnenmiş ekine çevirdi.” Teşbih edatının anlamının verilmediğı bu meal reankarnasyon çağrışımı yapmaktadır. Diyanetin bu mealine; Abdülbaki Gölpınarlı, Ali Fikri Yavuz, İlyas Yorulmaz, Mahmut Kısa, Süleymaniye Vakfı meali, Ümit Şimşek, Hüseyin Atay ve Yaşar Nuri Öztürk’ün çalışmaları da eklenebilir. Bu saydığımız mealler de teşbih edatına anlam vermemişlerdir...”

“Mecaz konusuyla ilgili örneğı Tevbe suresinden vermek istiyoruz. Bazı müfessirler ise ayette “müşâkele”nin olduğunu söylemişlerdir. “Erkek de olsa, kadın da olsa bütün münafıklar, birbirlerin(in velileri; dostları, yardımcıları ve koruyucularıdır. Çünkü kişiliklerini oluşturan kaynak, aynıdır. Karakterleri, huyları, ruh yapıları birbirlerine çok benzer. Hele şu dört temel vasıf, onların en belirgin özelliklerin)dendir: Kötülükleri

emrederler, iyilikleri yasaklarlar ve olabildiğince cimridirler. (Hayatlarında Kur'an'a yer vermeyerek) Allah'ı unuttular, Allah da onları (dünyada) kendi hallerine terketti. Gerçekten de münafıklar (kötülük ve ahlâksızlığı hayat tarzı edinmiş) fâsıkların ta kendileridir." [Tevbe 9/67] Biz, kendi müktesebatımız ve kaynaklardan aldığımız yardımla böyle bir meal tercih ettik. Meal hazırlayan zevat ise ayetteki "ﻻ ﺋﻮﻧﺘﻮﺍ" fiiline ilk akla gelen anlamı yüklemişler ve "unutmak" diye çeviri yapmışlardır. Aynı anlamı ayete yükleyince "Allah unuttu" şeklinde bir meal ortaya çıkmıştır. Allah'a unutkanlık vermenin itikadi bir tehlike olduğunu görememişlerdir. Hâlbuki ilk tefsir çalışmalarına ve dil tefsirlerine baksalardı bu kelimenin mecazi anlamda kullanıldığını bilirler ve böyle büyük bir yanlışta düşmezlerdi. Önce Allah'a "unutkanlık" atfeden bozuk anlamlı mealleri verelim. Bunlar; Ahmet Akgül, Abdalbaki Gölpinarlı, Ahmet Tekin, Ahmet Varol, Ali Bulaç, Ali Fikri Yavuz, Diyanetin eski, yeni ve vakıf mealleri, Bayraktar Bayraklı, Muhammed Hamdi Yazır, Ömer Nasuhi Bilmen, Süleyman Ateş, Şaban Piriş, Yaşar Nuri Öztürk, Ahmet Didin, Mahmut Toptaş, Hasan Tahsin Feyizli, Muhammed Hamidullah'ın mealinin çevirisi, Salih Akdemir'dir. Bunlara ek olarak bazı mealler ise önce unutmak anlamını verip sonradan mecazi anlamı parantez içerisinde kullanmışlardır. Hasan Basri Çantay, Mahmut Kısa ve Hayrat Neşriyat mealleri bunlardandır. Muhammed Esed; "gözden çıkarmak" anlamı verirken onun kelimelerini eş anlamlılarıyla değiştiren Mustafa İslamoğlu ise "hatırlamaya değer bulmamak" manasını vermişlerdir. Aynı kelimeye klasik müfessirlerimiz; zikrini hatırlamaktan mahrum etmek, dünyada kendi hallerine bırakmak, Tevfik ve hidayetini terk etmek, lütuf ve rahmetini kesmek, lütuf ve fazlından men, anlamlarını vermişlerdir. Bu ayetin yorumuyla ilgili en doyurucu açıklamayı müfessir Alauddin Ali b. Muhammed el Hazin (ö: 741/1341) yapmış ve şöyle demiştir: Bu ayetteki unutmayı hakiki anlamına hamletmek imkânsızdır. Allah Teâlâ hakkında nisyan/unutmak muhaldir. Nisyan, zikrin zıttıdır. Münafıklar Allah'ı unutunca O da onları lütfundan mahrum etti, demektir. Burada hatırlatmak istediğimiz, meal yazarlarımızın klasik kaynaklardan kopuk çalışmalarının, belagat ilmini ya bilmemekten veya gözardı etmekten dolayı ortaya çıkan sonucun vehametini ortaya koymaktır. Meselenin açıklığı kavuşması için sadece bu iki örnekle yetiniyoruz. Hâlbuki meallerde onlarca örnek vardır.

Diyerek, Tevbe 67 ayetindeki "Nesiye" fiiline "Allah unuttu" şeklinde mana ve meal verenleri sıralarken, hiçbir ilgisi olmadığı ve Üstadımız bu ayete;

“
Münafık erkeklerle münafık kadınlar, (bozuk fitratları ve fesatçılıkları bakımından) birbirine benzerler. Onlar (birbirine ve çevresine) kötülüğü emreder, iyilikten alıkoymaya girişirler. Ellerini sıkı tutarlar (Allah yolunda harcamazlar). Onlar Allah'ı unuttular, O (Allah)'da onları (rahmetinden mahrum etmekle) unuttu. Doğrusu münafıklar hep fasık olanlardır
.”

Meali yazdığı ve parantez içinde "Nesiye" fiilini açıkladığı halde, Ahmet Akgül

ismini de, sıraladığı isimler arasına katarak, tamamen haksız bir itham ve asılsız bir isnatla, 40 yıla yakın bir süreçte ve çok ciddi bir gayret ve titizlikle hazırladığımız

“Rabbani Yaklaşım ve Anlayışımızla YÜCE KUR’AN’IN MANASI VE MESAJI (Türkçe Meal-i Kerim)”

mealimizle ilgili toplumda suizan oluşturmaya ve kafalara şüphe tohumları saçmaya çalışmışlardır. Üstelik bu iftirasını kasten ve bilerek yaptığı ve gerçekleri çarpıttığı ortaya çıkmıştır. Çünkü arkadaşlarımızın uyarılarına rağmen bu hatasını, daha doğrusu iftirasını düzeltmeye yanaşmamışlardır.

Oysa hazırladığımız Meal-i Kerim’de Haşr Suresi 19. Ayetine; *“Sakın ha, kendileri Allah’ı unutmuş (şeytanın ve dünyalık arzularının yolunu tutmuş), böylece O (Allah) da (ceza olarak onları dergâhından kovmuş) kendi nefislerinin (ebedi kârını ve uhrevi çıkarını) onlara unutturmuş (bütün maneviyatını ve cennet hayatını, fani ve fena şeyler için feda etmeyi akıllılık ve gözü açıklık sanacak bir gaflet ve dalâlete sokmuş) kimseler gibi olmayın! Ki onlar (Rahmet-i İlahi’den nasipsiz bırakılmış ve hidayetleri kararmış) fasık (ve münafık)ların ta kendileridir.”*

manası verilerek,

“unutmak”

fiilinin, asıl amacı ve anlamı izah edilmiş durumdadır.

Ve yine aynı şahıs “Meallerdeki Fıkhi Yanlışlar” başlıklı yazısında[2]:

“Fıkıh ilmini bilmemenin veya çalışma yaparken gerekli özeni göstermemenin neden olduğu hatalar. Hatta bazı meallerin hazırlayıcıları fıkıh hocası olmalarına rağmen büyük yanlışlara düşmüşlerdir. Fıkıhta otorite sayılan zevat şayet böyle bir hataya düşmüş ise gerekli özen ve hassasiyeti göstermediklerindedir. Birçok eser vermiş ve kürsü işgal etmiş kimseleri elbette cehaletle suçlamıyoruz. Fakat fıkıh ve dil bilmedikleri hâlde meal yazma cesareti gösteren aşırma mealcilerin olduğu da bir gerçektir. Onlar için bir hüsnüzannımız yoktur.

Fıkıh ilminin hassas bir şekilde bilinmesiyle anlam tercihine medar olan ayet sayısı çok değildir. Sayısı sınırlıdır. Talak/boşanma ile ilgili ayetleri bu grupta sayabiliriz. Mâlum İslâm gelmeden önce kadınların hukuku zayıf edilmiştir. Tüm dünyada olduğu gibi vahyin nüzul dönemi Arap yarımadasında da durum kadınların aleyhine olarak inşa edilmişti. Ne siyasi, sosyal ne de iktisadi hakları yoktu. Kadın bir “meta” olarak görülüyordu. Yeri olmadığı için derin izahlara girmemekle beraber İslâm, önce kadının hayatın olmaz ise olmazı olduğunu vurguladı, sonra da tüm haklarını insan olarak iade etti. Annelik başta olmak üzere hayatın genişlik alanında dinin belirlediği ölçüler içerisinde aktif görevler aldı.

Meselenin vuzuha kavuşması için örneğimizi Bakara suresinden vereceğiz. Kendimize örnek olarak şu ayeti aldık: (Bakara: 231) Bu ayete fıkıhçı hocalarımızın da katkıda bulunduğu Diyanet Vakfı mealinin verdiği anlama bakalım ve gözden kaçırılanları ortaya koyalım: “Kadınları boşadığınız ve onlar da bekleme sürelerini bitirdikleri zaman, ya onları iyilikle tutun yahut iyilikle bırakın. Haklarına tecavüz edip zarar vermek için onları tutmayın. Bunu kim yaparsa kendine zulmetmiş olur. Sakın Allah’ın ayetlerini eğlenceye almayın. Allah’ın üzerinizdeki nimetini, size öğüt vermek için indirdiği Kitab’ı ve hikmeti hatırlayın. Allah’a karşı gelmekten sakının ve bilin ki Allah her şeyi hakkıyla bilendir.” Verilen mealdeki esas sorun ayetin şu kısmına verilen anlamda yatmaktadır: □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □

“Bekleme sürelerini bitirdiklerinde” onları iyilikle tutun” diye bir meal verilecek olursa yanlış olur. Bekleme süresi bitince zaten boşanma gerçekleşmiş demektir. Böyle bir anlama klasik tefsirlerde yer verilmemiştir. Onlar; üçüncü kez hayızdan yıkanmadan önce, iddetin sonu, iddetin bitiminin yaklaşması, iddetin sonunun yaklaşması vb anlamlar vermişlerdir.

“□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□”

ile alakalı en net ve sadra şifa verici açıklamayı Kurtubî (ö: 671/1273) yapmıştır. Kurtubî derki; iddetin bitiminin yaklaşmasıdır. “Tekârub” anlamı vardır. Bu anlam üzerinde ulemanın icması söz konusudur. Çünkü iddet bittikten sonra kadını tutma konusunda muhayyerlik yoktur. Klasik müfessirlerin örneklerini ve ilmi tahlillerini çoğaltmak mümkündür. Bu hakikat ortadayken; Diyanet İşler Başkanlığı’nın Vakıf dâhil bütün meal yazarları, Hamdi Yazır, Mehmet Akif Ersoy, Süleyman Ateş, Salih Akdemir, Yaşar Nuri Öztürk, Mahmut Toptaş, Muhammed Hamidullah, Ali Bulaç, Abdulbaki Gölpınarlı, Ahmet Tekin, Baheddin Sağlam, Ahmet Varol, Bayraktar Bayraklı, Sadreddin Gümüş, İlyas Yorulmaz, Tuncer Namlı, Ahmet Didin, Hüseyin Atay bu fıkhi inceliği görmemişler veya bilememişlerdir. Fıkıhçı ve dini ilimlerde otorite sayılan bazı hocalar ise herhâlde titiz davranmamışlardır. Maksudumuz onları küçük düşürmek değildir. Zaten onlar yazdıkları ve istikametleriyle kendilerini kanıtlamışlardır. Aynı hata Talak suresinin ikinci ayetinde de işlenmiştir. Burada bizim hayret ettiğimiz husus, Diyanet gibi bir teşkilatın bünyesinde “Din İşleri Yüksek Kurulu” gibi bir ihtisas kurumunun olmasına rağmen hiçbir baskıda meallerine reddiye göndermemeleri ve hatalarını düzeltmemeleridir. Ömer Nasuhi Bilmen bir fıkıh üstadı olarak bu ayetin mealinde böyle bir hataya düşmemiştir. Muhammed Esed, Mahmut Kısa, Hayrat Neşriyat, Ahmet Akgül, Mustafa İslamoğlu, Süleymaniye Vakıf Meali, Cemal Külünkoğlu ise bu ayete verdikleri meallerde daha isabetli olmuşlardır.”

Böylece Sn. Mehmet Sürmeli; tenkit ettiği ve hatalı anlamlar verdiklerini söylediği (ki maalesef birçok tespitleri yerindedir ve gerçektir) Meal sahiplerinin dışında diğer iddia ve ithamlarının aksine Üstadımız Ahmet Akgül’ün yorumlarını haklı bulmuşlardır. Çünkü bu ayete verdiğimiz meal tam da kendilerinin **“olması gerektiğini belirttiği”** doğrultudadır...

“Kadınları boşadığınız zaman; onlar da (iddet bekleme) sürelerinin (sonuna)

yaklaşmışlarsa, (mahkeme huzurunda ve resmiyet yoluyla) ya güzellekle tutun, ya da güzellekle bırakın. Fakat haklarını ihlal edip zarar vermek için onları (yanınızda zorla) tutmayın (mahkemeyi uzatmayın). Kim böyle yaparsa artık o, kendi nefesine zulmetmiş olur. Allah'ın ayetlerini (ve nikâhla ilgili prensipleri) oyun ve istismar (konusu) edinmeyin ve Allah'ın size verdiği nimeti ve size öğüt olarak indirdiği Kitabı ve hikmeti hatırlayın (ona göre davranın). Allah'tan korkup (kadınlarınıza haksızlık yapmaktan) sakının ve bilin ki, Allah her şeyi Bilendir.” (Bakara: 231)

Yani Sn. Sürmeli'nin, hazırladığımız Meal-i Kerim'i baştan sona dikkatle okuması, verdiğimiz manalar üzerinde durması... Ve sonunda gerçekten yanlış ve yanıltıcı yorumlar yapılmışsa bunları yazıp uyarması lazımdır. Yoksa,
“Önceki tefsirlere ve meallere uymuyor”

yaklaşımı sakattır ve ilmi bir tenkit sayılmayacaktır. Ve hele
“Nesiye”

fiiline parantez içinde doğru ve doyurucu bir izah getirdiğimiz halde, hâlâ Tevbe 67 ayetiyle ilgili yanlış mana verenler arasına Ahmet Akgül Üstadımızı da katması, imani değerlerle ve ilmi dürüstlikle asla bağdaşmamaktadır.

Şu gerçeği defalarca vurguladık ve yazdık: Hatasız, noksansız ve yanlışsız olan ve asla düzeltilmeye ve değiştirmeye gerek olmayan, sadece Allah'ın (C.C) kelamı olan Kur'an-ı Azimüşşan'dır. Ama bütün meallerde ve tefsirlerde herhalde hatalar ve noksanlıklar bulunacaktır. Şeytani bir kasıtle meallerde bilerek yapılan çarpıtmalar ve saptırmalar dışındaki hata ve noksanların, ilim erbabının iyi niyetine ve dini gayretine bağışlanacağı umulmaktadır. Biz, hazırladığımız Meal-i Kerim'le ve tamamı orijinal yapıtlar olan doksana yakın eserimizle ilgili tespit ve tenkitleri hep tebrik ve teşekkürle karşılayıp, bunların üzerinde yeniden ve daha derince düşünmeyi imani bir vazife saymışızdır. Ancak Sn. Mehmet Sürmeli'nin tavrı ve tarzı, hem iyi niyetten hem de dini gayretten uzak haksız itham ve isnat kasıtlı bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın iz'an ve infafla, edep ve erdem kurallarıyla bir alâkası bulunmamaktadır.

Kaldı ki rahmetli Mehmet Akif'in; “Kur'an'ı çağın idrakine söyletmek...” tespit ve temennisi oldukça önemli ve anlamlıdır. Bediüzzaman Hz.lerinin güzel ifadesiyle
“Her asır insanı, Kur'an ayetlerinden ve Resulüllah'ın hadislerinden, kendi çağının ihtiyaçları ve amaçları nispetinde yararlanıp manalandıracak, ama Kur'an'ın mana ve mesajı asla tükenip son bulmayacaktır...”

Asr-ı Saadetten günümüze, Sahabe-i Kiram'dan Tabiin hazeratına, onlardan bütün Selef-i Salihin Ulemaya, Kur'an-ı Kerim'in doğru anlaşılması, gizli kalmış manalarının açıklanması ve ahkâmının uygulanması yolunda çok ciddi, samimi ve değerli çabalar harcanmıştır, hepsi de hürmet ve minnetle anılmaya ve başvuru kaynağı yapıлып yararlanılmaya layıktır.

Ancak günümüzde, çok yeni ve çeşitli sorunlar, zorluk ve sıkıntılar vardır. Değişik şartlar ve ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır ve bunların hepsi de Kur'an ve Sünnet kaynaklı akıl, vicdan dayanaklı çözümlere muhtaçtır. Özellikle sosyal, siyasal, ekonomik ve teknolojik, standart ve sorunlar, yeni ve yeterli program ve planları gerekli kılmaktadır. İşte ilim erbabına düşen, sürekli önceki yorumları ve uygulamaları nakledip durmak ve tekrarlamak değil, aynı temeller ve hedefler doğrultusunda uygun ve orijinal kural ve kurumlar oluşturmaktır.

Yoksa, Deylemi'den tahriç olunan ve Ahmet Ziyaeddin Gümüşhanevi Hz.lerinin "Ramûz-el Ehadis" kitabında ve "lem" harfi başlığında kayıtlı bulunan "(Anlamadan ve uygulama şansı ve ortamı hazırlama amacı taşımadan) sadece okuyup durmak Kur'an değildir. (Bir konuda daha önceden yazılıp konuşulanları güncelleştirmeden tekrarlayıp nakletmek de İlim değildir. Velakin, Kur'an hidayet iledir. (Çağdaş sorunlara Kur'an temelli çözüm ve çareler üretmek gereklidir.) İlim ise, bir dirayet işidir. (Taklitçi kalabalıkların ve iktidardaki istismarcı zorbaların kınamasına ve karşı çıkmasına aldırmadan, Allah rızası ve İslam'ın-insanlığın hatırına, yeni sistemler ve yeterli prensip ve projeler üretme ve bunları yürütecek şartları oluşturabilme gayret ve cesaretidir.)

Haklı olarak Sn. Mehmet Sürmeli'den beklediğimiz, çok ciddi araştırma ve kafa yormalar sonucu Allah'ın lütfu inayetiyle hazırlayıp en az beş farklı dilde yayınladığımız "Adil Düzen ve Yeni Bir Dünya" kitaplarımızla... Ve yine 40 yılı aşkın bir sürede ve çok ciddi bir emekle hazırladığımız ve hâlâ her kelimesi üzerinde çaba harcıyıp yoğunlaştığımız... Ve özellikle bu asrımız insanının ve Müslümanların sorularına ve sorunlarına ışık tutacak orijinal mana ve mesajları anlayıp aktarmaya çalıştığımız Meal-i Kerim yapıtımızla ilgili, samimi ve seviyeli tespit ve tenkitlerini ortaya koymaları... Hatalar ve noksanlar konusunda uyarmaları... Doğru, olumlu ve uygun yorumlarımıza ve programlarımıza ise, tebrik ve teşekkürle sahip çıkmalarıdır. Çünkü doğruları ve başarıları tebrik ve teşvik etme olgunluğuna ulaşamayanların, hata ve noksanlıkları tespit ve tenkit çabaları da samimiyetten uzaktır.

Ve sormak lazımdı: Ey Sürmeli, sürme senin gözüne mi, vicdanına mı çekilmiş olmaktadır?

Sürmeli o yazısında; "Bu ayetin yorumuyla ilgili en doyurucu açıklamayı müfessir Alauddin Ali b. Muhammed el Hazin (ö: 741/1341) yapmış ve şöyle demiştir: *"Bu ayetteki unutmayı hakiki anlamına hamletmek imkânsızdır. Allah Teâlâ hakkında nisyan/unutmak muhaldir. Nisyan, zikrin zıttıdır. Münafıklar Allah'ı unuttunca O da onları LÜTFUNDAN MAHRUM ETTİ, demektir."*

(Hazin, Lübab'ü-t Te'vil, c. II, s. 288.) tespitini aktarmıştır.

"Rabbani Yaklaşım ve Anlayışımızla YÜCE KUR'AN'IN MANASI VE MESAJI (Türkçe Meal-i Kerim)"de ise; *"...O (Allah) da onları (RAHMETİNDEN MAHRUM ETMEKLE) unuttu..."* manası yazılmıştır.

Unutmanın en doyurucu açıklamasını "LÜTFUNDAN MAHRUM ETMEK" diye aktarıp da; unutmayı "RAHMETİNDEN MAHRUM ETMEK" diye açıklayan Türkçe Meal-i Kerime *"bozu k anlamlı meal"* diyerek İFTİRA eden Sn. SÜRMELİ, sürme senin gözüne mi, vicdanına mı çekilmiş olmaktadır!

Şimdi Dr. Mehmet Sürmeli'ye hazırladığımız Meal-i Kerim'den bazı örnekler aktarıp, bu ayetlere hep kaynak gösterdiği kitaplar doğrultusunda nasıl Meal vereceklerini sormak istiyoruz. Yetmez Sn. Sürmeli'den, kendi kaynakları ve kanaatleri istikametinde, mutlaka bir Meal-i Kerim hazırlamalarını bekliyoruz... Ta ki onun Mealiyle bizim Meallerimizi karşılaştırma ve en uygun ve doğru olanı kararlaştırma imkânı bulalım.

Yoksa, bugüne kadar Tefsir yazarlardan nakiller aktarmak, Türkçe Meal yazarların isimlerini sıralayıp hepsini töhmet altında bırakmak ve böylece, çok yetkin ve bilgin bir şahsiyet olduğu havasını atmak, ne kendisine ve ne de Ümmete hiçbir yarar sağlamayacak ve aksi tesir yapacaktır.

İşte o Ayet-i Kerimelerden bazıları:

"Euzübillahi-mineşŞeytanir-Racim"

Yüce Rabbimizin rahmet ve inayetinden kovulmuş, şerrin ve şekavetin rehberi olmuş Şeytanın vesvesesinden, Onun Kur'an'ı okuma ve anlama konusunda bizi gaflete ve tembelliğe sürüklemesinden ve Allah'ın kelâmına itiraz ve isyan etme düşüncesinden, Allah'ın hıfzu himayesine sığınırım. (Bak: Nahl: 98)

Bismillah'ir-Rahman'ir-Rahim

(Dünyada, yarattığı her varlığını ve tüm kullarını esirgeyip koruyan, isyan ve kusurlarına bakmayıp yine ihtiyaçlarını karşılayan ve düzelmesi için mühlet sunan) "RAHMAN" (olan); ve (ahirette sadece iman ve itaat ehlini bağışlayıp, sonsuz rahmet ve nimetlerine kavuşturacak;) "RAHiM" (olan) ALLAH'ın adıyla... •Bu işe, ibadet ve imtihan niyetiyle başlamaktayım. •O'nun emir ve hükümleri doğrultusunda bu işi yapıp tamamlayacağım, asla harama ve hilekârlığa sapmayacağım. •Bu işte sadece Allah'ın rızasını, kullarının hatırını ve insanların rahatını ve menfaatini amaçlayacağım. •Bu işi ancak Allah'ın inayetiyle başaracağıma inanmaktayım."

"(Farklı isim ve sistemler altında çeşitli şekillerde) Faiz (riba) yiyenler, (ve faiz ekonomisini yürütenler; dünyada asla ayakta duramayacak, onurlu ve huzurlu yaşayamayacak, kıyamet günü ise) ancak şeytan çarpmış (sara nöbetine yakalanmış) olanın kalkışı gibi, (Allah'ın kahrına uğramış) olmaktan başka (bir tarzda) kalkamayacaklardır. Bu, onların: "Alım-satım da ancak faiz gibidir" demelerinden (faizi helâl görmelerinden ve faize fetva üretmelerinden) dolaydır. Oysa Allah, alışverişi helâl, faizi haram kılmıştır. Kime Rabbinden bir öğüt gelir de (faize) bir son verirse, artık geçmiş (dönemdeki uygulamaları ve kazandıkları) kendisine kalır (ve bağışlanır; bundan sonraki) işi (nin başarısı ve bereketi) de Allah'a aittir. Kim de (cahili sisteme)

geri dönerek
(faizli muameleye devam ederse)

**,
artık onlar ateşin halkıdır, orada sürekli kalacaklardır.**

[
Not:

Bu ayette

“Elleziy ye’külü-r riba”

(Faiz yiyen kimse) denmeyip; çoğul olarak

“Elleziyne ye’külune-r riba”

(Faiz yiyen kimseler) buyrulması, yani, ismi mevsulün,

cemi müzekker salim

kalıbı ile getirilmiş bulunması; asıl tehlikeli ve tahrip edici FAİZ’in, ferdi riba muamelesinden ziyade bugünkü gibi bir sistem halinde ve resmi müesseseler (Banka şubeleri) eliyle yürütülen cinsinin olduğuna dikkat çekmek amaçlıdır.]

”

(Bakara: 275)

“Hani Allah, buyurmuştu ki: “Ey İsa, doğrusu senin (dünya) hayatına Ben (şimdilik) son vereceğim, seni Kendime yükselteceğim, seni inkâr edenlerden temizleyeceğim ve (yeniden yeryüzünde zuhur edip Deccalizm’le mücadelede) sana uyanları (zafere eriştireceğim ve) kıyamete kadar inkâra sapanların üstüne geçireceğim. Sonra dönüşünüz yalnızca Banadır, hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz şeyde aranızda Ben hükmedip (yargılayacağım).” (Al-i İmran: 55)

“(Deneme ve doğal denge gereği) Allah’ın, (insanların) bazısını bazısına üstün kılması ve onların (aile efradına) kendi mallarından harcaması (ve ailenin sorumluluğunu üzerine alması) nedeniyle erkekler, kadınlar üzerinde

“kavvam=

sorumlu gözeticidir.” Saliha (hayırlı ve yararlı) kadınlar; gönülden itaatli ve edepli olanlar, Allah nasıl koruduysa, görünmeyeni

(gizlenmesi gerekeni)

koruyanlardır. Nüşuzundan

(huysuzluğundan, kışkandırıcı tavırlarından)

korktuğunuz kadınlara (önce) öğüt verin

(vaizü nasihat yapın

, sonra onları yataklarda yalnız bırakın, (bu da yetmezse hafifçe ve zarar vermeden

) darp edip uyarın

.

(Eğer eşleriniz kötü huylarından vazgeçer ve artık)

Size itaat (hürmet ve muhabbet) ederlerse aleyhlerinde bir yol aramayın

(iyi geçinmeye bakın)

. Doğrusu Allah çok Yücedir, çok Büyük olandır.

[

Not-1:

“**Darb**”

etmek:

□

Bir kimseden yüz çevirmek suretiyle kışkırtıp gayret ve rikkate getirmek

□ Hikmetli sözler ve deyimlerle kalpleri vurup etkilemek (Darb-ı mesel) □ Nefesli çalgıları (ney

gibi) üflemek □ Savuşup geçmek (darbü zaman) □ Bir kimsenin elini sıkıca tutup salıvermek

□ Süratle yürüyüp gitmek (Nisa:101) □ Erkek hayvanın dişisiyle çiftleşmesi □ Üzüp incitecek ama zarar vermeyecek şekilde hafifçe dövmek anlamlarını içerir.

Not-2: Aile toplumun çekirdeği sayılan küçük bir teşkilat modeli olduğundan, eğitim ve yönetimi, itaat ve disiplin gerektirir. Erkekler doğal konumları ve sorumlulukları nedeniyle bu görevi yüklenir. Erkeklerin “sefih=beyinsiz, mesuliyetsiz ve beceriksiz” olmaları halinde bu görev kadınlara verilir.

]

”

(Nisa: 34)

“(Ey Resulüm!) Sana indirilen (Kur'an'a) ve Senden önce gönderilen (Kitaplara), sözde inandıklarını öne süren (sahtekâr münafıkları) görmez misin? Ki bunlar, (hak ve adalet ölçüleriyle değil) tağutun önünde (zalim ve bâtil düzenlerin kurum ve kurallarıyla) muhakeme olunmak (şeytan fikirli Yahudi ve Hristiyanların hükmü altında yaşamak) istemektedirler! Oysa (mü'min ve Müslüman sayılmak için) onu (tağutu ve süper güç putunu) red ve inkâr etmekle emrolunmuşlardır. Şeytan onları derin ve dönüşü olmayan bir sapkınlığa sürüklemek istemektedir. [Not: Bir Müslümanın şu soruları kendisine yöneltmesi ve samimi yanıtlarına göre iman durumunu değerlendirmesi gerekir.

Benim istisnasız her konudaki tercihim ve hedefim:

1-İman ve itaat mı, İtiraz ve inkâr mı? 2-İslam (Hakka teslim olmak) mı, Fırsatçılık ve isyan mı? 3-Kur'an'ın Rahmani esasları mı, Batı'nın şeytani yasaları mı? 4-Faizsiz bir nizam mı, Faizli sömürü çarkı mı? 5-İslam ülkeleri ittifakı mı, Haçlı ortaklığı mı? 6-Farz-helâl kuralları mı, Haramların mübahlığı mı? 7-Hidayet aydınlığı mı, Dalâlet karanlığı mı? 8-Hakk ve hayır mı, Şer ve bâtil mı? 9-Nübüvvet ve Sünnet bağlayıcılığı mı, Nefsaniyet ve şehvet bataklığı mı? 10-Ahiret ve adalet amaçlı mı, dünya ve menfaat ağırlıklı mı? Evet bu 10 şıktan sadece 1 tanesinde bile ikinci maddeyi tercih ve tensip edenlerin, iman ve İslam şuuru yara almaya ve hidayeti kararmaya başlamış demektir. Baskıcı ve zorlayıcı durumlarda aciz ve çaresiz fertlere ve müstaz'af kesimlere İkrâh-ı Mülci=Ölüm ve sakatlama cinsinden ağır tehditler gibi bazı mecburiyetler bir

mazeret

sayılsa bile, imkân ve iktidar sahipleri için bu tür mazeretlere sığınmak geçersizdir

.J” (Nisa: 60)

“(Ey Müslümanlar!) Size ne oluyor (ve nasıl bir vicdani sorumsuzluğa kayıyorsunuz) ki; “Ya Rabbi, ehli (ve idarecileri) zalim olan şu ülkeden (ve şu düzenden) bizi kurtar, bize Kendi katından bir sahip gönder ve bize Kendi rahmetinden bir yardımcı ver” diye yalvarıp duran erkek, kadın ve çocuklardan oluşan aciz ve çaresiz kimseleri kurtarmak için Allah yolunda (çalışıp) çarpışmıyorsunuz? (Bu duyarsızlık ve nemelâzımcılık imani ve vicdani bir tavır değildir). [Not: Bugün Anadolu’muzdaki milyonlarca Suriyeli sığınmacının; Afrika’da, Asya’da ve Güney Amerika’daki milyonlarca aç, biilaç, çıplak ve muhtaç Müslümanların ve farklı din ve kavimden nice mazlum ve mağdur insanların ezilmesine ve sömürülmesine yol açan bu zalim ve Siyonist sistemi yıkacak ve yeryüzünde

Adil bir Düzen

’i kuracak niyet ve gayreti taşımayanları Cenab-ı Hakk bu ayetle ve şiddetle ikaz etmektedir.]”

(Nisa:75)

“Her kim kendisine 'dosdoğru yol' apaçık belli olduktan (hidayet ve hakikati bilip tanıdıktan, Hakk ile Bâtıl’ın farkına ve şuuruna vardıktan) sonra, (dünyalık makam ve menfaat hırsıyla) Elçiye (Peygambere ve Hakk dava rehberine) muhalefet edip (haklı ve hayırlı hareketten ayrılırsa) ve mü'minlerin yolundan başka bir yola (Siyonist ve Haçlı İttifakına ve şeytani kurallarına) uyarsa, onu dönüp gittiği yanda (şerli ortam ve ortaklıkta) bırakırız (bu hıyanet ve hakaretinden dolayı tekrar Hakka ve hidayet yoluna dönmesine fırsat tanımıyoruz ve hidayetini karartırız) ve (ahirette de) cehenneme sokarız. O ne kötü ve sürekli bir (zindan) karargâhıdır!” (Nisa: 115)

“Ey iman edenler! (Fitne çıkarmamak, anarşi ve ahlâksızlığı kışkırtmamak ve karşılıklı hak ve hürriyetlere saygılı bulunmak şartıyla; onlarla birlikte yaşayın, komşuluk yapın, ülke ve bölge nimetlerini paylaşın, ilmi ve iktisadi konularda yardımlaşın, ama gerçekten iman ediyor ve gereğini yapmaya razı ve hazır bulunuyorsanız, sakın ha!) Yahudilerin (ırkçı emperyalist kesimlerini ve yine haksızlık ve ahlâksızlık hedefleyen bazı) Hristiyan (merkezlerini) veliler (yöneticiler) edinmeyin. (Onları dost ve dürüst zannedip, kendinize idareci, karar verici olarak kabullenmeyin. Zulüm ve hıyanet örgütlerine ve girişimlerine destek vermeyin.) Onlar, (sizin değil) birbirlerinin dostları ve destekleyicileridir. (Artık) Sizden her kim onları dost (ve rehber) edinip (peşlerine giderse), kesinlikle o da onlardandır. Şüphesiz Allah (Siyonist Yahudilere ve emperyalist Hristiyanlara değer ve destek veren ve Müslümanlara hıyanet eden) zalimler topluluğuna hidayet etmez (onların iman nurunu karartır). [Not: Bu ayet Yahudi ve Hristiyan kimselerle iyi ve insani ilişkileri, ticari ve bilimsel iş birliğini değil; zulüm sistemlerinin ve oluşumlarının güdümüne girmeyi yasaklamaktadır.]” (Maide: 51)

“(Bu İlahi ikazlarımıza rağmen) Kalbinde maraz bulunan (şuursuz Müslümanları) görürsün ki, hâlâ (Yahudi ve Hristiyanlarla ve onlara ait bâtıl kural ve kurumlarla dostluk

hususunda) onların arasına koşuşturup yarışirlar (kâfirlere yaranmaya çalışirlar ve bu münafıklıklarına bahane olarak da); “aleyhimize gelişen ve değışen zaman içinde, başımıza bir felaket gelmesinden (ve Müslümanların mağlup olmasından) korkuyoruz. (Bari hiç değilse, Yahudi ve Hristiyanların yardımını kaçırmayalım, diye düşünüyöruz)” diyerek (sahte mazeretlere sığınirlar). Fakat pek yakında Allah (Müslümanlara) umulmadık bir zaferi veya Kendi katından mutlu bir emri (ve haberi) gönderecek de (o münafıklar) kendi içlerinde gizledikleri (şeytani heves ve hesaplarına) bin pişman (ve perişan) olacaklardır.” (Maide: 52)

“(Ey Resulüm! İslamiyet’in gereklerini ve gerçeklerini kendi basit zevklerine alet edip hafife alarak, Ramazan festivalleri, Bayram tatilleri gibi) Dinlerini bir oyun ve eğlence (konusu) yapanları, (İslam’ı yaşam imtihanının motoru ve esası değil, bir aksesuarı gibi kullanan) ve dünya hayatı kendilerini mağrur kılıp aldatanları (uyardığın halde Kur’an’a uymadıkları için, kapıldıkları gaflet içerisinde) bırak (oyalansınlar...) Onunla (bu Kur’an’la) hatırlat ki, bir kimse kendi kazandıklarıyla (işledikleri kötülük, zulüm ve günahları yüzünden şeytani bir gaflet ve cesaretle) helake düşmesin; (artık böylesinin) Allah’tan başka (umut bağladığı ve kendisine yardımcı olacağını sandığı) ne bir velisi, ne de bir şefaataçisi bulunacaktır; (kurtulmak için) her türlü fidyeyi verse de kabul olunmayacaktır. İşte bunlar kazandıkları (haksızlık ve hayâsızlıkları)nın eline teslim edilmiş (kendi kazdıkları tuzağa itilmiş) durumdadır. (Bunlar) İnkârcı olduklarından dolayı onlar için kaynar (irinli) bir içecek ve acı bir azap vardır.” (En’am: 70)

“(Müslümanlara ve Hakk dava mensuplarına) Zarar vermek (ve zayıflatmak), küfrü (ve nifak cephesinin gücünü) artırmak, mü’minlerin (Hakka ve hayra hizmet ekibinin) arasını açmak ve daha önce (başından beri) Allah’a ve Resulüne (Hakk Dine ve adalet düzenine) karşı (açıkça) savaş açmış kimselerin (müşrik ve münkir kesimlerin) desteğini gözetleyip (onlardan makam, menfaat ve madalya ummak) için, (ayrı) bir mescit (yeni bir merkez, hizip, ekip) kuranlar da var ki: “(Biz bu yeni merkezi ve hareketi yaparken;) İyi ve güzel gayretlerden (ve hayırlı hizmetlerden) başka bir şey amaçlamadık” diye (yalan yere) yemin edeceklerdir. Oysa Allah, kesinlikle biliyor (ve şahitlik edip haber veriyor ki) onlar (yamuklaşmış ve İslam düşmanlarına yanaşmış) yalancı kimselerdir .” (Tevbe: 107)

“Hakikaten Firavun, yeryüzünde (içinde bulunduğu ülkede) büyüklenmiş (insanları kendisine mecbur bırakıp rahat yönetmek ve karşı bir cephe oluşturmalarını önlemek için) oranın halkını da fırkalara ayırıp parçalamıştı. İçlerinden bir taifeyi zayıflatarak ezmek istiyor, (böylece güçten düşürmek üzere erkek) çocuklarını boğazlıyor ve kızlarını hayatta bırakıyordu. Çünkü o fesatçılar (Hakk düzeni

bozanlar takımını)dandı.”
(Kasas: 4)

“(Gerçekten) İnkâr eden ve küfre giren kimseler (şunlardır ki) onlar şöyle derler: “(İşimize gelmediği ve sıkıntıya sevk ettiği için) Biz (kesinlikle ve hiçbir şekilde) bu Kur’an’a da, ondan önce gelen kitaplara da inanmayacağız. (Çünkü biz gerçeği değil, keyfimizi ve dünyamıza gerekeni aramaktayız.” Bu şeytani inatları ve bozuk fitratları yüzünden akılları yattığı halde, bile bile Kur’an’ın adalet hükümlerini ve ahlâki prensiplerini inkâr ve itiraz eden) Zalimleri, Sen Rableri huzurunda (yaptıklarının hesabını vermek üzere) tutuklanmış vaziyette (iken) eğer bir görsen: (ki o zalimler: a- İmkân ve iktidarıyla kibirlenip büyüklük taslayan yönetici tabakası, b- Ezilen, sömürülen ve sindirilerek zayıf ve çaresiz bırakılan, ama gaflet ve cehaletle yine de zalim yöneticilerin peşine takılan halk tabakası olarak iki kısımdır.) Bunlar birbirlerini (suçlayıp) karşılıklı laf dalaşı yaparak müstaz’af zalimler, müstekbir zalimlere derler ki; “Eğer siz olmasaydınız (başımızda ve iktidar konumunda iken adil ve ahlâki esaslara göre davransaydınız,) herhalde bizler de (Hakka inanan ve hayra uyan) mü’min kimseler olacaktık. (Hain güçlerden ve şeytani çevrelerden de destek alarak, faiz ve sömürüye dayanan ekonomik sisteminizle... Ahlâki ve manevi değerlerden yoksun eğitim düzeninizle... Baskıcı ve barbar yönetim ve yöntemlerinizle bizleri yoldan çıkardınız. Ey Rabbimiz, asıl suçlu ve sorumlu olan bu gaddar ve hilekâr idarecilerimizdir!” deyip kurtulmaya çalışacaklardır.” (Sebe: 31)

“(Bunun üzerine) Müstekbir (ve mücrim yöneticiler), müstaz’af (halk kesimine dönerek) şöyle diyecekler: “Size hidayet (rehberi Kur’an ve hakikat önderi peygamber) geldikten (Hakka ve hayra davet edildikten) sonra, biz mi sizi ondan (İslam’ın adalet nizamından zorla) çevirip alıkoyduk? Hayır! (Bozuk fikirlerimizi ve bâtil fiillerimizi bile bile hidayet yolunu değil, bizi tercih edip seçtiniz, sevdiniz ve desteklediniz...) Aslında siz mücrim (suçlu ve hain) kimselerdiniz!..” (Sebe: 32)

“Andolsun, Firavun âline (ve zalim yöneticilerine) de uyarıcılar gelmişti.” (Kamer: 41)

“(Ancak) Bizim ayetlerimizin tümünü yalanlayıvermiş (zulüm ve küfürde diretmiş)lerdi. Biz de onları Azîz ve Muktedir olan (Allah)ın yakalayışıyla yakalayıp (düzenlerini devirmiştik).” (Kamer: 42)

“(Şimdi, ey bu çağın gafil ve cahilleri!) Sizin kâfir (yöneticileriniz ve süper güç)leriniz onlardan daha mı hayırlıdır? Yoksa sizin için kutsal kaynaklarda (kurtulacağınıza ve

başıboş bırakılacağınıza dair) bir beraat mı var ki? (Aynen Firavunlar gibi, bugünkü sömürücü ve saldırgan zalimleri de devirmeyelim ve yerin dibine geçirmeyelim?)” (Kamer: 43)

“Yoksa onlar: “Biz, ‘birbiriyle yardımlaşıp öcünü alan’ (ve mutlaka başarılı olan) ‘Güçlendirilmiş bir Cemiyetiz’ (Birleşmiş Milletleriz” diyerek mi şımarıp böbürlenilmektedir?” (Kamer: 44)

“(Oysa) Yakında o “Birleşik Cemiyet” bozguna uğratılacak ve arkalarını dönüp kaçacak (delik arayacak vaziyete ve hezimete düşeceklerdir).” (Kamer: 45)

“(Ey Nebim!) Gerçekten Allah, (biraz yaşlanıp yıpranınca kendisini bırakmaya kalkışan) kocası konusunda Seninle (mücadele ederek hakkını arayıp) tartışan ve Allah'a şikâyetle bulunan (mağdur kadın)ın sözünü kesinlikle duydu (ve haklı buldu; zira) Allah, aranızda geçen karşılıklı konuşmaları dinliyordu. Şüphesiz Allah, (her şeyi hakkıyla ve ayrıntılarıyla) İştendir, Görendir. (Öyle ise mü'minler bunu bilerek ve kadın haklarını gözeterek davranmalıdır.)” (Mücadele: 1)

“(Yaşlılık sebebiyle) Kadınlarınızdan artık adetten kesilmiş (Menopoza girmiş veya ameliyatla aybaşı özelliğini yitirmiş) bulunanlarla; (ve yine evlenme çağına geldiği halde tıbbi nedenler ve fitri -doğuştan gelen- bazı engellerle) adet görmemiş olanların iddet (bekleme süre)leri ise -eğer şüpheye düşecek olursanız- (biliniz ki) üç aydır. Hamile kadınların bekleme süresi ise, yüklerini bırakmaları (doğum yapmaları ile sona ulaşır). Kim Allah'tan korkup (haksızlık ve hayâsızlıktan) sakınırsa (Allah) ona (her) işinde bir kolaylık kılacaktır. [Not: Nisa Suresi 6. ayeti; Kızlar için “nikâh-evlenme” çağının;

“bülüğa-ergenliğe” erişmeleri şartından öte; rüşd'e, yani akli ve bedeni olgunluğa ulaşmış olmalarını da şart koşmaktadır. Bu nedenle çocuk evlilikleri

İslam'a da insanlık fitratına da aykırıdır. Hz. Peygamberimizden sonra kaç yıl yaşadığı ve kaç yaşında bu dünyadan ayrıldığı tarihi belgelerle hesaplandığında Aiyşe validemizin Aleyhissalatü Vesselam Efendimizle

18
(on sekiz) yaşında evlendiği ortaya çıkmaktadır. Çünkü sağlam kaynaklara göre Hz. Fatıma ile aynı yılda (M.

605
) doğmuşlardır.]”

(Talak: 4)

“Göz alıcı güzellik ve özellikteki (birbirleriyle uyumlu ve huzurlu), genç ve yaşıt (cennet) yavukluları.” (Nebe: 33)

Adiyat Suresi:

“Andolsun gürültülü sesler çıkararak koşanlara! (Ve hızla ileri doğru fırlayanlara.)” (Adiyat:1)

“(Ve madeni bir araçla, taş, tuğla ve beton cinsinden bir yapıya çarparak ve) Çakarak ateş çıkaranlara!” (Adiyat: 2)

“Sabah saatlerinde (düşman mevzilerine) akın-baskın yapanlara!” (Adiyat: 3)

“Derken (hücumlarıyla, yangınlarıyla ortalığı) tozu dumana katanlara! (Gri toz bulutuyla, siyah yağlı duman oluşturup insanları şaşkınlığa sokanlara.)” (Adiyat: 4)

“Ve (böylece zalim) topluluğun tam ortasına (ekonomik ve askeri karargâhlarına) dalanlara! (Yemin olsun.) [Not: Adiyat Suresinin bu ilk beş ayeti, mucizevi bir şekilde; Amerika'daki ikiz kulelere yönelik 11 Eylül saldırılarını hatırlatmaktadır. Etkisi ve paniği hâlâ devam eden bu korkunç hadisenin, kullanılan araç gereçleriyle, yapılış şekliyle, meydana geliş vakti-saatiyle, hangi önemli stratejik merkezlere yönelmesiyle, sebebiyet verdiği dehşetli toz bulutları ve yağlı duman neticeleriyle ve üstelik aynen yapılış sırası ile; 1400 yıl önceden işaret edilmesi üzerinde dikkatle ve ibretle durulmalıdır.] **” (Adiyat: 5)**

“Ki gerçekten insan Rabbine karşı nankörlük yapmaktadır.” (Adiyat: 6)

“Ve gerçekten (insan), kendisi de buna (nankörlük tavırlarına bizzat) şahittir. (Küfrünün ve nankörlüğünün farkındadır.) (Adiyat: 7)

Evet, işte sadece birer örnek olması amacıyla, hiçbir taklitçilik, beleşçilik, sağdan soldan kopyacılık yapmadan, hepsine Allah'ın marziyatına, Kur'an'ın çağdaş sorunlarımıza çare olacak kutlu mesajına ve Ümmetin kurtuluş arayışlarına uygun olan bu manaların yanlışlarını ortaya çıkarmanızı ve doğrularını yazıp bizleri ve takipçilerimizi rahatlandırmanızı beklemek hakkımızdır.

Hak davamızın gayreti, hazırladığımız Meal-i Kerim'in hürmeti ve ilmin izzeti ve haysiyeti hatırına olmasaydı, böyle cevap yazma ihtiyacı duymayacaktık. Umarız Mehmet Sürmeli, bizim ismimizi, mezkûr yazılarından çıkarır. Haksız ve alâkasız itham ve isnatlardan vazgeçip, ilmi, insani ve vicdani bir tavır takınır. Böylece, bu tür tutarsız ve duyarsız iftiralarının arkasında hangi niyetler ve ekipler olduğu konusuna girmemize de ihtiyaç bırakmayacaktır.

□□□□□□□□

□ Selam ve Dua ile... □□□□□□□□□□□□ □ Abdullah AKGÜĒ □ Karşılaştırmalı İslam ve Batı Hukuku Araştırmacısı
El-Ezher Üniversitesi Usul-id Din Fakültesi

Tefsir Bölümü Mezunu ve

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Mezunu

Bu makaleyi sesli olarak dinleyebilirsiniz:

Yazar Abdullah AKGÜĻ
25 Nisan 2020

{mp3}mehmetsurmeli{/mp3}

[1] Bak: 21.04.2020. https://www.facebook.com/mehmetsurmelihocaposts/3176844079034945?__tn__=K-R

[2] Bak: 12.04.2020 / https://www.facebook.com/mehmetsurmelihocaposts/3154815784571108?__tn__=K-R